Tarix fani mazmuni tarkibi va abituriyentlar tayyorgarlik darajasiga qo‘yiladigan talablar KODIFIKATORI va test topshiriqlari TAFSILOTIdan ko`chirma

O‘zbekiston Respublikasi
Vazirlar Mahkamasi huzuridagi
Davlat test markazining 2018 yil
1-fevraldagi 01-42-son buyrug`i bilan
tasdiqlangan

2018-yilda oliy ta'lim muassasalari bakalavriatiga qabul test sinovini o‘tkazish uchun tarix fani mazmuni tarkibi va abituriyentlar tayyorgarlik darajasiga qo‘yiladigan talablar

KODIFIKATORI

1-bo‘lim. Tarix fani bo‘yicha qabul test sinovida tekshiriladigan fan mazmuni tarkibi

Kodifikator jadvalining birinchi ustunida bo‘lim kodi, ikkinchi ustunida mazmunning asosiy bo‘lim qismlari (paragraflari) kodi ko‘rsatilgan. Uchinchi ustunida test sinovlarida tekshiriladigan bo‘lim qismi mazmuni keltirilgan.

Bo‘lim kodi	**Nazorat qilinayotgan bo‘lim qismlari kodi**	**Tarix fani mazmuni tarkibi**
1		**O‘zbekiston tarixi**
	1.1	*Qadimgi davr*
		Qadimgi tarix va uning rivojlanish bosqichlari. Odamzod paydo bo‘lishi, rivojlanishi, mashg‘ulotlari. Diniy e’tiqodlar. Qadimgi davrda O‘rta Osiyo. O‘zbekiston hududidagi ilk davlatlar. O‘rta Osiyoda Ahamoniylar hukmronligi,Yunon-makedonlar bosqiniga qarshi kurash. Salavkiylar davlati,Yunon-Baqtriya podsholigi, Qadimgi Xorazm, Qang‘ Dovon, Kushon davlatlari. Antik davr O‘rta Osiyo xalqlari madaniyati, Buyuk Ipak yo‘li
	1.2	*O‘rta asrlar tarixi*
		Ilk o‘rta asrlarda O‘rta Osiyoda yuz bergan ijtimoiy iqtisodiy o‘zgarishlar. Ilk o‘rta asr davlatlari, Xorazm, Xioniylar, Kidariylar. Eftaliylar va Turk xoqonligi davrida O‘rta Osiyo xalqlari aholisi, xo‘jaligi savdo-sotiq aloqalarini rivojlanishi.Mahalliy hokimliklarning tashkil topishi. Ilk o‘rta asrlarda madaniy hayot: yozuv, me’morchilik, san’at, diniy qarashlar. Movarounnahrda arablari stilosi. Islom dinining

		yoyilishi. Arab xalifaligi hukmronligiga qarshi kurash. Abbosiylar davrida Xuroson va Movarounnahrdagi ijtimoiy iqtisodiy siyosiy hayot. Qarluqlar va Og'uzlar davlati. Tohiriylar va Safforiylar davlati. Somoniylar davlatini tashkil topishi, ijtimoiy-iqtisodiy hayoti. G'aznaviylar, Qoraxoniylar, Xorazmshohlar davlatlari ularning siyosiy, ijtimoiy-iqtisody hayoti. Xorazmshohlar davlati mo'g'ullar istilosi arafasida. Xorazmshoh va Chingizxon munosabatlari. Chingizxon bosqini. Jaloliddin Manguberdining Xorazm taxtiga o'tirishi, mo'g'ullarga qarshi olib borgan kurashi. Chig'atoy ulusining tashkil topishi,ijtimoiy-iqtisodiy hayot,madaniy hayot. Etnik jarayonlar va o'zbek xalqining shakllanishi. IX-XII asrlarda Movarounnahr va Xorazmda madaniy hayot yuksalishi. Dunyoviy ilmlarning rivojlanishi , buyuk mutafakkir allomalarning yetishib chiqishi va ularning jahon faniga qo'shgan hissalari. Badiiy adabiyot va uning yuksalishi, me'morchilik, san'at , musiqa sohasidagi yutuqlar. XIV asr o'rtalarida Movarounnahrda ijtimoiy-siyosiy vaziyat. Amir Temurning markazlashgan davlat barpo etish yo'lidagi kurashi.Davlat boshqaruvi va harbiy tizimi,uning harbiy yurishlari,tashqi siyosati,jahon tarixida tutgan o'rni.Amir Temur vafotidan keyingi Movarounnahrdagi siyosiy jarayonlar.Mirzo Ulug'bekning hukmronligi davrida Movarounnahr. Temuriylar saltanatining inqirozga yuz tutishi. Temuriylar davrida ijtimoy-iqtisodiy taraqqiyot. XIV-XV asrlardagi fan va madaniyat rivoji.
	1.3	*O'zbekiston XVI-XIX asr o'rtalarida (xonliklar davri)*
		XV asr oxiri XVI asr boshlarida Xuroson va Movarounnahrda Siyosiy vaziyat. Dashti Qipchoqdagi siyosiy vaziyat.Muhammad Shayboniyxon, Shayboniyxonning Movarounnahrda istilochilik yurishlari va hukmronligini o'rnatilishi. Zahiriddin Muhammad Bobur va uning hokimiyat uchun kurashi. Buxoro xonligining tashkil topishi, Xonlikning ijtimoiy-iqtisodiy hayoti. Tashqi siyosat. XVI asrda madaniy hayot. Ashtarxoniylarning hokimiyat tepasiga kelishi. Buxoro xonligida siyosiy tarqoqlikning kuchayishi va uning oqibatlarti. Ashtarxoniylar davrida ijtimoiy-iqtisodiy, madaniy hayot. Buxoroda mang'itlar hukmronligini o'rnatilishi. Davlat tuzumi va uning ma'muriy boshqaruvi, xo'jalik hayoti Amirlikda shaharlar hayoti va savdo-sotiq ishlari, XIX asrning birinchi yarmida Buxoro amirligi. Amirlikning madaniy hayoti. Xiva xonligining tashkil topishi. Xonlikdagi siyosiy ahvol uning iqtisodiy va madaniy hayoti. Xiva xonligida qong'irotlar sulolasining hokimiyatga kelishi. XIX asrning birinchi yarmida xonlikning tashqi

		siyosati,ijtimoiy-iqtisodiy va shaharlar hayoti. Xiva xonligi tarixi bo‘yicha manbalar. Qoraqalpoq xalqining shakllanishi va uning siyosiy hayoti. Qoraqalpoqlarning ijtimoiy-iqtisodiy ahvoli, madaniy hayot. Qoqon xonligining tashkil topishi XVIII asr ikkinchi yarmi- XIX asr boshlarida Toshkent bekligi. Qo‘qon xonligining ijtimoiy siyosiy ahvoli,iqtisodiy hayot. Xonlikning shaharlari,madaniy hayot, tarixnafislik, san’at va me’morchilik. XVI-XVIII asrlarda xalqaro munosabatlar. O‘zbek xonliklari va Rossiya imperiyasi o‘rtasidagi munosabatlar. Markaziy Osiyo uchun Buyuk Britaniya va Rossiya o‘rtasidagi raqobatchilik. O‘zbek xonliklarining orqaga qolish sabablari va uning oqibatlari.
	1.4	*O‘zbekiston tarixi xix asr ikkinchi yarmi xx asr boshlarida(rossiya bosqini davri)*
		XIX asr o‘rtalarida O‘rta Osiyo davlatlari hududi va aholisi.Xonliklarning ma’muriy boshqaruvi ijtimoiy -iqtisodiy va madaniy hayoti. Rossiya Imperiyasi tomonidan istilochilik harakatlarini boshlanishi. Toshkentni bosib olinishi. Turkiston general -gubernatorligining tashkil etilishi. Buxoro amirligiga qarshi harbiy harakatlarning boshlanishi va amirlik ustidan Rossiya protektoratining o‘rnatilishi. Xiva xonligi ustidan Rosssiya protektoratining o‘rnatilishi. Qoqon xonligining bosib olinishi. Turkiston general-gubernatorligining siyosiy-ma’muriy boshqaruv tizimi. Rossiya imperiyasini o‘lka yuritgan yer-suv siyosati,sud tizimi va harbiy politsiya tartibotini o‘rnatilishi. Chorizm mustamlakachilik davrida Turkistondagi ijtimoiy-iqtisodiy ahvol. Turkistonda milliy ozodlik harakatlarini boshlanishi va uning sabablari.”Vabo isyoni’, Andijon qo‘zg‘oloni.Milliy ozodlik harakatlarining ahamiyati. XIX asr ikkinchi yarmi XX asr boshlarida Qoraqalpoqlarning hududiy joylashuvi va ijtimoiy ahvoli.Soliq va majburiyatlar. Xalq qo‘zg‘olonlari. Qoraqalpoqlar Turkiston general gubernatorligi tarkibida. Ijtimoiy-iqtisodiy va madaniy hayot. Jadidchilik harakati va uning vujudga kelishi. Jadidlarning maqsad va vazifalari. Jadid namoyandalari va ularning faoliyati. Jadidchilik harakatining Turkistondagi ijtimoiy-siyosiy va madaniy hayotga ta’siri. Birinchi jahon urushi va uning Turkistondagi ijtimoiy -iqtisodiy va siyosiy hayotga ta’siri. 1916-yilgi qo‘zg‘olonlarning boshlanishi va uning sabablari. Jizzax qo‘zg‘oloni. Turkistonda 1916-yilgi voqealarning oqibatlari va ahamiyati. Rossiya protektorati davrida Buxoro amirligining davlat tuzumi va ijtimoiy-iqtisodiy hayoti. Yosh buxoroliklar faoliyati, Buxoro amirligining tugatilishi. XIX asr oxiri - XX asr boshlarida Xiva xonligining davlat tuzumi

		va ijtimoiy-iqtisodiy ahvoli. Xiva xonligining tugatilishi. Turkistonda chorizm mustamlakasi davrida ta'lim tizimi, matbuot holati, ilm-fan taraqqiyoti, teatr va musiqa san'ati, me'morchilik va tasviriy san'at.
	1.5	O'zbekiston 1917-1991-yillarda
		Turkistonda 1917-yilgi ijtimoiy-siyosiy o'zgarishlar. Turkistonda mustabid sovet hokimiyatining o'rnatilishi. Xalq hokimiyati uchun kurash. Turkiston Muhtoriyati. Turkistonda sovetlar boshqaruvi tizimining mustahkamlanishi. TASSRning tashkil topishi. Turkistonda sovet hokimiyatiga qarshi harakatlar. Xorazm va Buxoro xalq sovet respublikalarining tuzilishi. Milliy siyosat va davlat qurilishi masalalari. Yangi iqtisodiy siyosat. Yer-suv islohoti. Respublika qishloq xo'jaligini jamoalashtirish va uning oqibatlari. O'zbekistonda sovetlar yuritgan madaniy-ma'rifiy siyosat. Qatag'onlik siyosati va uning oqibatlari. O'zbekistonning urush girdobiga tortilishi. Moddiy va ma'naviy kuchlarning frontga safarbar etilishi. O'zbekiston sanoati va qishloq xo'jaligi front hizmatida. Urush yillarida fan, maorif va madaniyat. O'zbekistonning qardosh xalqlarga yordami. O'zbekistonlik jangchilarning fashizmni tor-mor etishdagi jasoratlari. Urushdan keyingi yillarda O'zbekiston xalq xo'jaligining ahvoli. Ma'muriyatchilikning kuchayishi. O'zbekistonning ijtimoiy-siyosiy hayoti. O'zbekiston sanoatining bir tomonlama rivojlanishi. 1950-1990-yillarda O'zbekiston qishloq xo'jaligi. Paxta yakkahokimligi. O'zbekistonning ijtimoiy-iqtisodiy hayotida inqirozli holatining vujudga kelishi. Madaniy va ma'naviy hayot. "Qayta qurish" siyosati va uning barbod bo'lishi. O'zbekistonning davlat mustaqilligini qo'lga kiritish tomon yo'l tutishi.
	1.6	*O'zbekiston 1991-2010-yillarda*
		O'zbekistonning o'z taraqqiyot yo'li. O'zbekiston Respublikasining tashkil topishi. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi va davlat ramzlarining qabul qilinishi. O'zbekistonning ma'muriy-hududiy tuzilishi. O'zbekiston Respublikasi parlamenti- Oliy Majlisning tashkil etilishi. Oliy Majlisning qonunchilik faoliyati. Milliy davlat boshqaruv hokimiyati tizimining shakllantirilishi. Mahalliy o'zini o'zi boshqarishning tashkil etilishi. Siyosiy partiyalar, jamoat tashkilotlari va ommaviy axborot vositalarining demokratiyaning rivojlanishidagi o'rni. O'zbekistonning bozor iqtisodiyotiga o'tish yo'li. Iqtisodiy islohotlarning huquqiy asoslari. Davlat mulkini xususiylashtirish. Ko'p ukladli iqitisodiyot. O'zbekiston iqtisodiyotining

		barqarorlashuvi va taraqqiyoti. Aholini ijtimoiy himoyalash va millatlararo totuvlikning mustahkamlanishi. Milliy xavfsizlik va mamlakat mudofaa qobiliyatining mustahkamlanishi. Ma'naviy meros, milliy va diniy qadriyatlarning tiklanishi va rivojlanishi. Ta'lim va madaniyat ravnaqi. Jismoniy tarbiya va sport. O'zbekiston Respublikasining tinchliksevar tashqi siyosati. O'zbekistonning Mustaqil Davlatlar Hamdo'stligi va Markaziy Osiyo davlatlari bilan hamkorligi. O'zbekistonning horijiy mamlakatlar bilan o'zaro manfaatli aloqalari
2		**Jahon tarixi**
	2.1	*Qadimgi davr*
		Qadimgi tarix va uning rivojlanish bosqichlari. Odamzod paydo bo'lishi, rivojlanishi, mashg'ulotlari. Diniy e'tiqodlar. Qadimgi Misr, Mesopotamiya Old Osiyo davlatlari Ahamoniylar davlati, Qadimgi Hindiston, Qadimgi Xitoy sivilizatsiyalari. Qadimgi Sharq xalqlari madaniyati va diniy e'tiqodlari. Antik tarix boshlanishi, Qadimgi Yunoniston, Yunonistonga demokratiya, Yunon-fors urushlari, Makedoniyaliklar istilosi. Qadimgi Yunoniston madaniyati. Qadimgi Italiya. Rim Respublikasining tashkil topishi va hayoti. O'rta Yer dengizida hukmronlik uchun kurash, Qullar va gladiatorlar. Rim Respublikasining qulashi. Qadimgi Rim madaniyati.
	2.2	*O'rta asrlar tarixi*
		German qabilalari va Rim imperiyasi. Franklar davlatini tashkil topishi. Franklar imperiyasi. Ilk o'rta asrlarda Angliya. Muqaddas Rim imperiyasining tashkil topishi. Vizantiya ilk o'rta asrlarda. Slavyan xalqlari. Slavyan davlatlarining tashkil topishi (Bolgariya, Chexiya, Polsha). Kiyev Rusi davlati. Ilk o'rta asr Yevropa xalqlari madaniyati. Ilk O'rta asrlarda Osiyo davlatlari: Arabiston va undagi ijtimoiy-iqtisodiy hayot. Islom dini. Arab xalifaligini tashkil topishi. Hindiston Ijtimoiy-iqtisodiy hayot, davlatlarini tashkil topishi. Xitoy ijtimoiy-iqtisodiy hayoti va ilk o'rta asr davlatlari. Ilk Orta asrlar Osiyo mamlakatlari madaniyati: Ilm-fan, me'morchilik, san'at. Yevropada o'rta asr shaharlarining vujudga kelishi. Tovar xo'jaligining shakllanishi va yuksalishi. Bozor va yarmarkalar. Osiyo mamlakatlarida o'rta asr shaharlari vujudag kelishi va ijtimoiy-iqtisodiy hayoti. Xristianlik dinining tarqalishi. Dindagi bo'linish. Sharqiy va G'arbiy cherkovlar, Salib yurishlari. Fransiyada markazlashgan davlat qurish harakatlari. General shtatlar. Yuz yillik urushning boshlanishi va urushning borishi. Fransiyada mutlaq

		monarxiyani tashkil topishi. Angliyada markazlashgan davlat tashkil topishi. Yuz yillik urush, islohotlar. Angliya orta asrlar oxirida. Germaniyadagi (Muqaddas Rim imperiyasi) siyosiy, ijtimoiy-iqtisodiy jarayonlar. Rus knyazliklaridagi o‘zaro munosabatlar. Feodal tarqoqlik. Rusning chet el bosqinchilariga qarshi kurashi: Mo‘g‘ullar bosqini, nemis va shvedlarga qarshi kurash, rus knyazliklarida markazlashuv jarayonlarining borishi. Rivojlangan o‘rta asrlarda Yevropa madaniyati. Me’morchilik, san’at va adabiyot universitetlarning tashkil etilishi. Ilk gummanizm g‘oyalari. Saljuqiylar davlatining tashkil topishi va ijtimoiy-iqtisodiy hayoti. Usmonli turklar davlati uning tashkil topishi va istilolari. Usmonlilarning davlat tuzumi. Mo‘g‘ullar davlati va uning tashkil topishi, davlat hayoti, harbiy yurishlari. Oltin O‘rda xonligi, tuzumi, boshqaruvi. Rivojlangan o‘rta asrlarda Xitoy, Yaponiya, Koreya, Hindiston ularning ijtimoiy-iqtisodiy, siyosiy hayoti, xo‘jaligi. O‘rta asrlarda Amerika va Afrika. Amerika va Afrika xalqlari hayoti, mashg‘uloti, xo‘jaligi, davlatlarining tashkil topishi. O‘rta asrlarda Osiyo, Amerika va Afrika xalqlari madaniyati: ilm-fan, me’morchilik, san’at.
	2.3	*Yangi tarixning birinchi davri (XVI asr oxiri-XIX asr 60-yillari)*
		Buyuk geografik kashfiyotlar va ularning tarixiy ahamiyati, Yevropalik dengizchilarning dunyo bo‘ylab sayohatlari. Yevropa davlatlarining mustamlakalar uchun kurashi. G‘arbiy Yevropa davlatlarida ijtimoiy-iqtisodiy hayot. Aholi tarkibidagi o‘zgarishlar. Yangi ijtimoiy qatlamlarning yuzaga kelishi. Savdo va sanoatning rivojlanishi. Yevropada reformatsiya uning sabablari, cherkovdagi bo‘linish. Angliya va Fransiyada qirol hokimiyatlarining kuchayishi. XVI-XVII asrlarda Rossiya. Siyosiy, ijtimoiy-iqtisodiy hayoti. Polsha va Shvetsiyaning Rossiya ichki ishlariga aralashuvi. Polsha qo‘shinlarining tor-mor keltirilishi. Romanovlar sulolasini hokimiyatga kelishi. Niderlandiya inqilobi. Burjua o‘zgarishlarni boshlanishi. Utrext uniyasi. Yevropada uyg‘onish davri. Ilm-fan madaniy hayot, san’at taraqqiyoti. Angliyada burjua inqilobini boshlanishi, sabablari, fuqarolar urushining kelib chiqishi va uni oqibatlari. Islohotlar va ularning oqibatlari. Qirol hokimiyatining tugatilishi, Respublika tuzumini qaror topishi. Harbiy diktaturaning o‘rnatilishi. Sharafli inqilob. Angliyada burjua inqilobining ahamiyati. XVIII asrda Angliyada davlat tuzumi. Siyosiy partiyalar, Angliya va Shotlandiya ittifoqi tuzilishi Buyuk Britaniyaning tashqi siyosati. Angliyada sanoat taraqqiyoti,

		sanoat to‘ntarishi uchun shart-sharoit yetilishi, sanoat to‘ntarishining boshlanishi. AQSHning tashkil topishi. Mustaqillik uchun kurash. Kontinental Kongressning chaqirilishi, Mustaqillik Deklaratsiyasining qabul qilinishi. ASQH va Buyuk Britaniya o‘rtasidagi tinchlik shartnomasi, AQSH konstitutsiyasining qabul qilinishi, uning davlat tuzumi, Prezidentlik boshqaruvi. Amerika inqilobining tarixiy ahamiyati. Fransuz burjua inqilobi va uning sabablari. Inqilobning boshlanishi. Monarxiyaning ag‘darilishi, feodal tartiblarni bekor qilinishi. “Inson va fuqaro huquqlari” Deklaratsiyasi. Fransiya konstitutsiyasining qabul qilinishi. Jirondachilar va Yakobinchilar partiyasi va ularning raqobatchiligi. Yakobinchilar diktaturasining o‘rnatilishi va uning tugatilishi. Konventning tuzilishi, Napoleonning hokimiyat uchun kurashi, Buyuk Fransuz burjua inqilobining tarixiy ahamiyati. XVI-XVII asrlarda Germaniyaning iqtisodiy ahvoli, tushkinlik sabablari. Germaniyaning siyosiy tuzumi, uning xalqaro ahvoli, Prussiya qirolligining tashkil topishi. XVII asrda Rossiya iqtisodiyotining o‘ziga xos xususiyatlari, “Sobor Nizomi”, Mutloq monarxiyani qaror topishi, Pyotr I ning islohotlari. Rossiyaning tashqi siyosati. XVI-XVIII asrlarda Hindiston. Boburiylar imperiyasiga asos solinishi,, Akbarshoh hukmronligi davri, imperiyaning zaiflashuvi, Buyuk Britaniya va Hindiston munosabatlari. XVI-XVIII asrlarda Xitoy, Uning siyosiy hayoti, ichki siyosiy kurash, Min sulolasining halokati, manjurlar hukmronligi va tashqi siyosati. XVI-XVIII asrlarda Yaponiya, uning siyosiy ahvoli, Yaponiyani birlashtirish uchun kurash, Yaponiyaning birlashtirilishi, o‘zini-o‘zi ajratish siyosati, Yosimune islohotlari. XVI-XVIII asrlarda Usmoniylar imperiyasi, uning yuksalishi ichki ahvoli, Yevropa davlatlari bilan yaqinlashuvi. XVI-XVIII asrlarda Eron, safaviylar sulolasini hukmronligi o‘rnatilishi. Shoh Abbos I hukmronligi davri, iqtisodiy tushkunlik afg‘onlar istilosi, Nodirshohning hokimiyat tepasiga kelishi, Qojarlar sulolasi hukmronligining o‘rnatilishi. XIX asr o‘rtalarida Buyuk Britaniyada sanoat taraqqiyoti, Sanoat to‘ntarishining tugallanishi, parlament islohoti, tashqi siyosat “Oq koloniyalar”. Fransiyada birinchi imperiya, istilochilik urushlari, imperiyaning zaiflashuvi, imperiyaning qulashi, Burbonlar sulolasini hokimiyatga kelishi, Vaterloo jangi, Vena kongressi, Muqaddas ittifoq. Iyul monarxiyasi, iyul monarxiyasining inqirozi, 1848- yilgi inqilob, ikkinchi imperiya. XIX asrning 70-yillarigacha bo‘lgan davrda Germaniya va Italiya. Italiyaning

		birlashtirilishi, Germaniyani birlashtirish uchun kurash. XIX asrning 70-yillarigacha bo‘lgan davrda Rossiya imperiyasi. XIX asrning 70-yillarigacha bo‘lgan davrda AQSHning iqtisodiy taraqqiyoti, plantatsiya xo‘jaligi, quldorlar isyoni, fuqarolar urushi, uning natijalari. XIX asrning 70-yillarigacha bo‘lgan davrda Lotin Amerikasi. Lotin Amerikasi xalqlarining milliy ozodlik kurashi. XIX asrning 70 yillarigacha bo‘lgan davrda Hindiston. Hindistonda Buyuk Britaniya mustamlakachilik tartibining o‘rnatilishi. XIX asrning 70-yillarigacha bo‘lgan davrda Xitoy. Sin imperiyasi qudratining zaiflashuvi, Birinchi va Ikkinchi afyun urushlari, Dehqonlar qo‘zg‘oloni va Taypinlar davlatining tashkil topishi, ularning mag‘lubiyati. XIX asrning 70-yillarigacha bo‘lgan davrda Yaponiya. Yaponiyaning kuch bilan ochilishi “Ma’rifatli boshqaruv” davrining boshlanishi, XVI-XIX asrning 70-yillarigacha bo‘lgan davrda Koreya. XIX asrning 70-yillarigacha bo‘lgan davrda Usmoniylar imperiyasi. XVI-XIX asrning 70-yillarigacha bo‘lgan davrda Afg‘oniston. XIX asrning 70-yillarigacha bo‘lgan davrda Eron. XIX asrning 70 yillarigacha bo‘lgan davrda Afrika. Yevropada XIX asr 70 yillarigacha bo‘lgan davrda ijtimoiy siyosiy ta’limotlar. Konservatizm, Liberalizm, Sotsializm. XVII -XIX asrlarning- 60- yillarida ilm-fan, adabiyot va san’at.
	2.4	*Yangi tarixning ikkinchi davri(XIX asr 70-yillaridan 1918-yilgacha)*
		Monopolistik kapitalizm va uning mazmun-mohiyati. Industrial sivilizatsiya tushunchasi, Shaharlarning rivojlanishi, eski va yangi aristokratiya, o‘rta qatlam ishchilar sinfi. Fransiya-Prussiya urushi va uning yakunlari. 2-Imperiyaning halokati. Fransiyada 3-Respublikaning tashkil topishi. Uchunchi respublika davrida ijtimoiy-iqtisodiy, siyosiy hayot. Fransiyaning tashqi siyosati. XIX asr oxiri XX asr boshlarida Germaniya. Germaniyani birlashtirishni tugallanishi, Konstitutsiyaning qabul qilinishi, Germaniyaning iqtisodiy taraqqiyoti, ichki va tashqi siyosati. XIX asr oxiri XX asr boshlarida Buyuk Britaniya. Mamlakat siyosiy tuzumi, iqtisodiy taraqqiyotda orqaga qolish sabablari. Ichki va tashqi siyosati. XIX asr oxiri XX asr boshlarida AQSH. Iqitisodiy taraqqiyoti. Ichki va tashqi siyosati. XIX asr oxiri XX asr boshlarida Lotin Amerikasi davlatlari. XIX asr oxiri XX asr boshlarida Rossiyaning siyosiy tuzumi, iqtisodiy ahvol, ichki va tashqi siyosati. Rossiyaning mustamlakachilik siyosati. XIX asr oxiri XX asr boshlarida Avstriya-Vengriya imperiyasi. Imperiyaning siyosiy tuzumi, iqtisodiy taraqqiyoti, ijtimoiy harakat, milliy-ozodlik harakati,

		iqtisodiy inqiroz, Germaniya bilan yaqinlashuvi. XIX asr oxiri XX asr boshlarida Italiya. Italiyaning siyosiy tuzumi, iqtisodiy ahvol, ijtimoiy harakat, tashqi siyosati. XIX asr oxiri XX asr boshlarida Bolqon davlatlari. Bolqon xalqlarining Turkiya tomonidan ezilishi. Milliy-ozodlik harakati. XIX asr oxiri XX asr boshlarida Yaponidagi oʻzgarishlar. Yaponiya taraqqiyotining xususiyatlari, ijtimoiy hayot, Konstitutsiyasining qabul qilinishi, tashqi siyosat. XIX asr oxiri XX asr boshlarida Xitoy. XIX asr oxiri XX asr boshlarida Hindiston. XIX asr oxiri XX asr boshlarida Eron. XIX asr oxiri XX asr boshlarida Afgʻoniston. XIX asr oxiri XX asr boshlarida Turkiya. Ichki va tashqi ahvol. XIX asr oxiri XX asr boshlarida Shimoliy Afrika mamlakatlarida ijtimoiy siyosiy hayot, Misrning asoratga solinishi, Mahdiylar davlati, Buyuk davlatlarning Shimoliy Afrikadagi siyosati. XIX asr oxiri XX asr boshlarida Tropik va Janubiy Afrika mamlakatlari. Mustamlakachilikning kuchayishi, Gʻarbiy va Sharqiy Afrika uchun kurash, Janubiy Afrikani mustamlakaga aylantirilishi. I jahon urushi. Urushning boshlanish sabablari. Yashin tezligida gʻalabaga erishishning barbod boʻlishi. 1916-1917 yillardagi urush harakatlari. AQSHning urushga kirishi. I jahon urushining yakunlari va oqibatlari. XIX asr oxiri XX asr boshlarida Fan va madaniyatning rivojlanishi. Moddiy ishlab chiqarishda texnika va fan taraqqiyoti. Xalq ta'limi, Gumanitar fanlar, san'at, adabiyot.
	2.5	*Dunyo ikki jahon urushi oraligʻida(1918-1945-yillar)*
		Xalqaro munosabatlar. Sovet davlatining tashkil topishi. 1918-1939-yillarda Germaniya, Fransiya, Buyuk Britaniya, Italiya va Ispaniya. 1918-1939-yillarda AQSH va Lotin Amerikasi davlatlari. 1918-1939-yillarda Osiyo davlatlari: Xitoy, Hindiston, Turkiya, Eron, Afgʻoniston, Yaponiya. 1918-1939-yillarda Arab davlatlari va Tropik va janubiy Afrika davlatlari. Ikkinchi jahon urushining boshlanishi va kengayib borishi. Sovetlarga qarshi urushning boshlanishi. Urushning borishidagi tub burilish. Germaniyaning taslim boʻlishi, urush yakunlari.
	2.6	*Jahon mamlakatlari XX asr ikkinchi yarmi va XXI asr boshlarida*
		Ikkinchi jahon urushidan soʻng dunyo siyosati va hayotidagi oʻzgarishlar. Ikkinchi jahon urushidan keyin Gʻarb davlatlari ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy taraqqiyotidagi oʻziga xos xususiyatlar. Ikkinchi jahon urushidan keyin AQSH. XX asr oxiri XXI asr boshlarida Lotin Amerikasi davlatlari. Ikkinchi jahon urushidan keyin Buyuk Britaniya. Fransiya XX asr ikkinchi yarmi XXI asr boshlarida. Germaniya Federativ

		Respublikasi. Ikkinchi jahon urushidan keyin Italiya. Sovet davlati va uning parchalanishi. Markaziy va janubi-sharqiy Yevropa davlatlari. Ikkinchi jahon urushidan keyin Yaponiya. Xitoy Xalq Respublikasi. Hindiston va Pokiston. Turkiya va Eron. Afg‘oniston. Osiyoning yangi industrial davlatlari. Arab davlatlari va janubiy Afrika davlatlari. Boltiqbo‘yi va Moldova, Ukraina, Belorussiya davlatlari. Kavkazorti va Markaziy Osiyo Respublikalari mustaqilligining tiklanishi va rivojlanishi. Fan va madaniyat.

2- bo‘lim. Abituriyentlar tayyorgarlik darajasiga qo‘yiladigan talablar

Talab kodi	**Abituriyentlar tayyorgarligi darajasiga qo‘yiladigan talablar**
	Bilish/Tushinish/Bajara olish
1	
1.1	Jahon va O‘zbekiston tarixining davrlari, ijtimoiy tuzumlar, ularning atalishi va ularga xos xususiyatlar haqida tasavvurga ega bo‘lish;
1.2	Asr va yil hisobini bilish, tarixiy voqea va hodisalarning davomiyligini, ularning qaysi davrga mansubligini ayta olish, eramizdan oldingi asrlarni hisoblay olish;
1.3	Insoniyat doimo oldinga intilganligini, bu esa tarixiy taraqqiyotning asosi bo‘lganligini anglash;
1.4	O‘rta asrlar jahon tarixining asosiy voqealari,jarayonlari haqida bilimga ega bo‘lish;
1.5	O‘rta asrlarda vatanimiz hududidagi davlatlar, ularning ijtimoiy-iqtisodiy, madaniy va siyosiy hayoti haqida tasavvurga ega bo‘lish;
1.6	Tarixiy manbalarni mustaqil o‘rganish asosida xulosalar chiqara olish;
1.7	Tarixiy ma’lumotlar haqida ma’lumotga ega bo‘lish va qiyosiy tahlil qila olish;
1.8	Bobomiz Amir Temurning o‘zbek xalqi va jahon xalqlari tarixida tutgan o‘rni haqida bilimlarga ega bo‘lish;
1.9	O‘rta Osiyo xonliklarining ijtimoiy-iqtisodiy va madaniy hayoti haqida ma’lumotga ega bo‘lish;
1.10	Podsho Rossiyasi bosqini va ularga qarshi kurashgan vatanparvar sarkardalar, qahramonlar, milliy-ozodlik va jadidchilik harakatlari to‘g‘risida tasavvurga ega bo‘lish;
1.11	Milliy mustaqillik va uning dastlabki yutuqlari, mamlakatimiz bayrog‘i, gerbi, madhiyasi, Prezidenti, tashqi aloqalariga doir tushunchalarga ega bo‘lish;
1.12	Jahon va O‘zbekiston tarixning yangi davri haqida ma’lumotga ega bo‘lish
1.13	Sovetlar davrida O‘zbekistonning ijtimoiy-iqtisodiy, siyosiy, madaniy hayoti haqida tushunchaga ega bo‘lish
1.14	Darslik, qo‘llanma, xarita, tarixiy hujjat matni ustida hamda ko‘rgazmali qurollar bilan mustaqil ishlay olish;
1.15	Tarix ta’limi jarayonida egallagan bilimlarini erkin bayon eta olish;

1.16	O‘z maktabi, ko‘chasi, tumani, qishlog‘i, shahrining o‘tmishi, buguni to‘g‘risida ma’lumotga ega bo‘lish;
1.17	1918-1945-yillardagi jahon mamlakatlari taraqqiyotini bilish;
1.18	XX asr ikkinchi yarmi –XXI asr boshlarida dunyo mamlakatlarining ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy rivojlanishidagi asosiy muammolar, integratsiyalashuv jarayonlarini bilish;
1.19	Xarita ustida ishlay olish, tarixiy voqealar yuzasidan mustaqil mulohaza yurita olish, bayon qila olish, munozara va bahslarda faol ishtirok eta olish;
1.20	Tarix faniga tegishli xarita, ko‘rgazmali qurollar, sxema va jadvallardan foydalanish ko‘nikmasiga ega bo‘lish;
1.21	Jamiyatda va dunyoda kechayotgan jarayonlarga o‘zining mustaqil munosabatini bildira olish;
1.22	Tarixiy tushincha va atamalarni bilish;

2018-yilda oliy ta'lim muassasalari bakalavriatiga qabul test sinovini o‘tkazish uchun tarix fanidan test topshiriqlari TAFSILOTI

Topshiriq №	Fan mazmuni tarkibi	Bo‘lim kodlari	Talab kodlari	Murakkablik darajasi
1	Qadimgi davr	1.1	1.1-1.2,1.22	1
2	Qadimgi davr	1.1	1.1-1.2, 1.22	2
3	O‘rta asrlar tarixi	1.2	1.1-1.8, 1,4-1.22	2
4	O‘rta asrlar tarixi	1.2	1.1-1.8,1,4-1.22	2
5	O‘zbekiston XVI-XIX asr birinchi yarmida (Xonliklar davri)	1.3	1.1-1.2, 1.9-1.22	2
6	O‘zbekiston XVI-XIX asr birinchi yarmida (Xonliklar davri)	1.3	1.1-1.2, 1.9-1.22	2
7	O‘zbekiston XVI-XIX asr birinchi yarmida (Xonliklar davri)	1.3	1.1-1.2, 1.9-1.22	1
8	O‘zbekiston tarixi XIX asr ikkinchi yarmi XX asr boshlarida (Rossiya bosqini davri)	1.4	1.1-1.10 1.2-1.12 1.22	3
9	O‘zbekiston tarixi XIX asr ikkinchi yarmi XX asr boshlarida (Rossiya bosqini davri)	1.4	1.1-1.10 1.2-1.12 1.22	2
10	O‘zbekiston 1917-1991-yillarda	1.5	1.1-1.12 1.2-1.22 1.17-1.18	1
11	O‘zbekiston 1917-1991-yillarda	1.5	1.1-1.12 1.2-1.22 1.17-1.18	2
12	O‘zbekiston 1917-1991-yillarda	1.5	1.1-1.12 1.2-1.22 1.17-1.18	3

13	O‘zbekiston 1991-2010-yillarda	1.6	1.1-1.2, 1.11-1.22 1.18	2
14	O‘zbekiston 1991-2010-yillarda	1.6	1.1-1.2, 1.11-1.22 1.18	3
15	O‘zbekiston 1991-2010-yillarda	1.6	1.1-1.2, 1.11-1.22 1.18	1
16	Qadimgi davr	2.1	1.1-1.2, 1.3-1.22	2
17	Qadimgi davr	2.1	1.1-1.2, 1.3-1.22	2
18	O‘rta asrlar tarixi	2.2	1.1-1.2, 1.7-1.22, 1.5	2
19	O‘rta asrlar tarixi	2.2	1.1-1.2, 1.7-1.22, 1.5	2
20	Yangi tarixning birinchi davri (XVI asr-XIX 60-yillari)	2.3	1.1-1.2, 1.7-1.12, 1.22-1.9	2
21	Yangi tarix birinchi davri (XVI asr-XIX 60-yillari)	2.3	1.1-1.2, 1.7-1.12, 1.22-1.9	3
22	Yangi tarixning ikkinchi davri (XIX asr 70-yillaridan 1918-yilgacha)	2.4	1.1-1.2, 1.12, 1.22	1
23	Yangi tarixning ikkinchi davri (XIX asr 70-yillaridan 1918-yilgacha)	2.4	1.1-1.2, 1.7-1.12, 1.22	2
24	Yangi tarixning ikkinchi davri (XIX asr 70-yillaridan 1918-yilgacha)	2.4	1.1-1.2, 1.7-1.12, 1.22	3
25	Dunyo ikki jahon urushi oralig‘ida	2.5	1.1-1.2, 1.7-1.17 1.13-1.22	2
26	Dunyo ikki jahon urushi oralig‘ida	2.5	1.1-1.2, 1.7-1.17 1.13-1.22	3
27	Dunyo ikki jahon urushi oralig‘ida	2.5	1.1-1.2, 1.171.22	1
28	Dunyo mamlakatlari XX asr ikkinchi yarmi XXI asr boshlarida	2.6	1.1-1.2, 1.7-1.18 1.22-1.11	2
29	Dunyo mamlakatlari XX asr ikkinchi yarmi XXI asr boshlarida	2.6	1.1-1.2, 1.18-1.22 1.11	1
30	Dunyo mamlakatlari XX asr ikkinchi yarmi XXI asr boshlarida	2.6	1.1-1.2, 1.7-1.18, 1.22-1.11	3